

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/29/2019
Identifikačné číslo spisu: 1113227264
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1113227264.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu T. W., bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. Petrom Križanom, advokátom, so sídlom v Nitre, Kocel'ova 2, proti žalovanej Slovenskej advokátskej komore, so sídlom v Bratislave, Kolárska 4, IČO: 30 795 141, o splnenie povinnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4 C 158/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2018, sp. zn. 7 Co 10/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 22. septembra 2014 č. k. 4 C 158/2013-155 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal uložiť žalovanej povinnosť vymazať záznam o pozastavení výkonu jeho advokácie z evidencie vedenej žalovanou. Súčasne týmto rozsudkom uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanej trovy konania vo výške 414,50 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Po právnej stránke aplikoval § 8 ods. 2 písm. b/, § 9 ods. 1, 2, § 10 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej aj „zákon o advokácii“). Výkonaným dokazovaním zistil, že žalobca je ako advokát zapísaný v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou (ďalej aj „SAK“) pod reg. č. XXXX od 30. júna 2003 (zloženie advokátskeho sľubu). Rozhodnutím predsedníctva SAK č. E. zo dňa 10. mája 2006 bol žalobcovi ako advokátovi pozastavený výkon advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b/ zákona o advokácii z dôvodu podozrenia, že došlo k spáchaniu trestného činu, vzhľadom na závažnosť konania a skutočnosť, že sa ho advokát mal dopustiť v súvislosti s výkonom advokácie, čo poškodzuje dobrý obraz advokácie a znižuje dôveru voči advokátskemu stavu. Uznesením Krajského riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nitre, ČVS: W. zo dňa 14. decembra 2005 začalo trestné stíhanie žalobcu ako obvineného z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 4 písm. a/, ods. 5 Trestného zákona. Uznesením Krajskej prokuratúry Nitra, č. XKv XX/XX-XX zo dňa 11. decembra 2006 bolo trestné stíhanie žalobcu

za trestný čin sprenevery zastavené, pretože skutok, ktorý mu bol kladený za vinu nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Žalovaná listom zo dňa 11. januára 2007 oznámila žalobcovi, že predsedníctvo SAK v zmysle § 10 zákona o advokácii zrušilo rozhodnutie SAK z 10. mája 2006, podľa ktorého bol výkon advokácie žalobcovi pozastavený s tým, že žalobca môže obnoviť výkon advokácie dňom prijatia uvedeného uznesenia, t. j. od 11. januára 2007. Rozhodnutím predsedníctva SAK č. XXXX/XX zo dňa 16. apríla 2010 bol žalobcovi ako advokátovi pozastavený výkon advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b/ zákona o advokácii v súvislosti s o začatím trestného stíhania, nakoľko uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nitre, ČVS: C. zo dňa 19. januára 2010 bolo žalobcovi vznesené obvinenie za zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a ods. 3 písm. a/ Trestného zákona. Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 16. februára 2011, č. k. 23 Sp 41/2010-85 zrušil rozhodnutie žalovanej č. XXXX/XX zo dňa 16. apríla 2010 a vec vrátil na nové konanie. Žalovaná listom zo dňa 1. apríla 2011 oznámila žalobcovi, že mu bolo dňa 15. marca 2011 doručené právoplatné a vykonateľné rozhodnutie predsedníctva SAK č. XXXX/XX zo dňa 16. apríla 2010 a výkon advokácie bol žalobcovi obnovený, pričom môže vykonávať povolanie advokáta. Zároveň listom zo dňa 9. mája 2011 oznámila SAK žalobcovi, že ho v súčasnosti eviduje ako advokáta, ktorý od roku 2007 nemal pozastavený výkon advokácie. Žalobca opakovane požiadal o opravu evidencie vedenej žalovanou. Súd prvej inštancie zistil, že pokiaľ ide o evidenciu advokátov, ktorá obsahuje všetky údaje o advokátovi od zápisu až po vyčiarknutie zo zoznamu, druhou je evidencia - zoznam o advokátoch, ktorý je prístupný na internetovej stránke žalovanej, v ktorej sa neobjavujú údaje o období pozastavenia výkonu advokácie, keďže sa po zrušení pozastavenia výkonu advokácie záznam vymaže. Pri žalobcovi nie je vo verejnom zozname žiaden záznam v súvislosti s pozastaveným výkonom advokácie a tento je evidovaný iba ako aktívne vykonávajúci advokát. Súd prvej inštancie v rozhodnutí konštatoval, že povinnosť žalovanej vyplývajúca jej z § 10 zákona o advokácii, nemožno vykladať takým spôsobom, že záznam o zrušení pozastavenia výkonu advokácie vymaže zo zoznamu advokátov takým spôsobom, že tento záznam nemôže byť predmetom jej internej evidencie, keďže jej ako samosprávnej stavovskej organizácii, ktorej činnosť je upravená zákonom, vyplývajú jednak vo vzťahu k združeným advokátom a jednak vo vzťahu k orgánom verejnej správy v súvislosti s relevantným informovaním o výkone advokácie jednotlivých advokátov. V druhom prípade bol postup žalovanej aj ako žalobcu rovnaký, pokiaľ ide o rozhodnutie o pozastavení výkonu advokácie, zapísania pozastavenia výkonu advokácie do zoznamu advokátov, ako aj podania žaloby žalobcom na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej a žiadosti o odklad vykonateľnosti. V tomto prípade Krajský súd v Nitre zrušil rozhodnutie žalovanej zo dňa 16. apríla 2010, a to v režime druhej hlavy, piatej časti O.s.p. Žalovaná následne vzhľadom na zrušujúci rozsudok krajského súdu akceptovala toto rozhodnutie a so spätným účinkom vo veci svojho rozhodnutia zo dňa 16. apríla 2010 vyznačila ukončenie pozastavenia výkonu advokácie tak, ako by nikdy neplynulo, teda dňom 14. augusta 2010 (totožným s dňom začatia pozastavenia výkonu advokácie). Uvedený zápis, teda pozastavenie výkonu advokácie žalobcovi od 16. apríla 2010 do 14. augusta 2010 v internej evidencii žalovanej nemá voči žalobcovi žiadne právne účinky a slúži iba na praktické dôvody žalovanej, aby aj po určitom čase vedela zistiť, z akých dôvodov pozastavila výkon advokácie a akým spôsobom postupovala, navyše uvedený záznam nie je obsiahnutý vo verejne prístupnej evidencii žalovanej. Uvedené dôvody viedli súd prvej inštancie k záveru, aby návrh žalobcu ako nedôvodný zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v platnom znení (ďalej aj „O.s.p.“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. februára 2018 č. k. 7 Co 10/2015-193 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. (ďalej aj „CSP“) a žalovanej proti žalobcovi priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Konštatoval, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti uplatnenej žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite a v dostatočnom rozsahu odôvodnil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie,

ktorého prípustnosť dôvodil s poukazom na § 420 písm. f/ CSP. Uvedený procesný nedostatok videl v tom, že spolu s odvolaním doručil 13. novembra 2014 aj návrh na pripustenie zmeny petitu žaloby, v ktorom žiadal určiť, že žalobca nemal pozastavený výkon advokácie, nakoľko rozhodnutia žalovanej, na základe ktorých bol žalobcovi pozastavený výkon advokácie, boli zrušené, teda sa má navrátiť právny stav pred ich vydaním, a preto neexistuje žiaden relevantný právny dôvod, aby v evidencii žalovanej tieto záznamy existovali. Poukázal, že v čase podania predmetného návrhu bola zmena žaloby v odvolacom konaní prípustná. Konštatoval, že súd tým, že nerozhodol v zákonom stanovenej lehote podľa § 95 O.s.p., svojím zavadným procesným postupom znemožnil žalobcovi realizáciu jej v patriacich procesných práv, ktoré mu práva úprava O.s.p. v čase jej realizácie (podanie návrhu na zmenu petitu) poskytovala tým, že rozhodol o jeho návrhu na zmenu petitu až po viac ako 3 rokoch od jeho doručenia na súd a po zmene právnej úpravy, ktorá zmenu petitu žaloby v odvolacom konaní nepripúšťa. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 162/2011 zo dňa 29. septembra 2011, rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 382/2017 zo dňa 16. januára 2018. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a žiadal priznať náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %.

4. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Odôvodnenie rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex (CSP). Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania v CSP nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti dovolania - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS

172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Naznačenej mimoriadnej povaha dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

11. V danom prípade žalobca prípustnosť dovolania odvodil z § 420 písm. f/ CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprel o pochybenie odvolacieho súdu v dôsledku nedodržania zákonnej lehoty podľa § 95 O.s.p. na rozhodnutie o návrhu na zmenu žalobného petitu, o ktorom návrhu rozhodol až po viac ako 3 rokoch o d jeho doručenia na súd a po zmene právnej úpravy, ktorá zmenu petitu žaloby v odvolacom konaní nepripúšťa.

12. Aj vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších väd zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa o ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. V súvislosti s námietkou dovolateľa o porušení jeho práva na spravodlivý proces pochybením odvolacieho súdu v dôsledku nedodržania zákonnej lehoty podľa § 95 O.s.p. na rozhodnutie o návrhu na zmenu žalobného petitu, dovolací súd vzhľadom na obsah spisu uvádza, že o tomto návrhu žalobcu krajský súd uznesením zo dňa 4. decembra 2017 č. k. 7 Co 10/2015-177 s použitím § 470 ods. 1 a 2, § 140 ods. 1, § 371 CSP rozhodol o nepripustení zmeny žaloby navrhutej v podaní žalobcu zo dňa 17. októbra 2014 (viď aj bod 10. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku). Citované rozhodnutie však nie je ani predmetom dovolacieho prieskumu. Podľa názoru dovolacieho súdu len samotná skutočnosť, že odvolací súd nerozhodol v zákonnej lehote podľa O.s.p. o návrhu na zmenu žalobného petitu nemôže svedčiť pre záver o zmätočnej vade konania, pretože táto skutočnosť sama osebe s prihliadnutím na predmet sporu nie je takým nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

16. Najvyšší súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je oprávnený preskúmať ani správnosť postupu súdu pri aplikácii § 95 O.s.p., teda v konečnom dôsledku správnosť jeho rozhodnutia o

neprípustení zmeny žaloby. Ide tu o výsledok vnútorného presvedčenia súdu a jeho myšlienkového postupu, v danom prípade súdu odvolacieho, keď žalobca ani nebol oprávnený napadnúť odvolaním správnosť tejto úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo neprípustila zmena žaloby, nebolo prípustné (§ 202 ods. 3 písm. f/ O.s.p.). Ani dovolací súd, posudzujúci prípustnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 420 CSP, tak nemohol prehodnocovať správnosť tejto úvahy.

17. Navyše z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že nerešpektovanie lehoty ustanovenej zákonom samo osebe neporušuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (napr. Wiesinger c. Rakúsko, rozsudok z 30. októbra 1991, § 60), môže byť však faktorom pri hodnotení, či sa konanie skončilo v primeranej lehote.

18. Dovolací súd tiež poznamenáva, že ani prieťahy v súdnom konaní neboli judikatúrou najvyššieho súdu považované za dôvod, ktorý by bez ďalšieho zakladal procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a tým prípustnosť dovolania (viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2005, III. ÚS 199/02, II. ÚS 26/95, tiež rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 95/2016).

19. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd konštatoval a poukazoval na jeho rozhodnutie o neprípustení zmeny žaloby, spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo 105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

20. Napokon dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ žalobca vo svojom dovolaní poukazoval na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 162/2011 zo dňa 29. septembra 2011, práve v tomto rozhodnutí najvyšší súd okrem iného uviedol „aj v prípade, že by súd v zákonom stanovenej lehote o návrhu na vydanie predbežného opatrenia nerozhodol, nemá toto pochybenie za následok vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (...)“ a uvedené rozhodnutie prešlo aj testom ústavnosti, keď ústavný súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 29/2012 vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1, čl. 47 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky sťažnosť odmietol vo vzťahu ku konaniam vedeným krajským súdom pod sp. zn. 12 Co 26/2011 a najvyšším súdom pod sp. zn. 2 Cdo 162/2011, pretože ju považoval za zjavne neopodstatnenú.

21. Na základe vyššie uvedeného žalobca v prejednávanej veci nepreukázal opodstatnenosť porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, preto najvyšší súd jeho dovolanie podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

22. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.